

Vreme: 17.08.2026 09:29

Medij: bizportal.rs

Link: <https://bizportal.rs/biz-info/srbija/101073992/od-pruga-do-novog-beograda---kako-su-hiljade-mladih->

Autori: Dubravka Jovanović

Teme: autoputevi, magistrale

Naslov: Od pruga do Novog Beograda - kako su hiljade mladih gradile Jugoslaviju svojim rukama

8605

Stotine hiljada mladih učestvovala su u velikim saveznim akcijama, a pojedini projekti okupili su više od 200.000 brigadir.

Danas je teško zamisliti da su hiljade tinejdžera i mladih ljudi sa lopatama, krampovima i kolicima učestvovala u izgradnji velikih pruga, puteva i gradova. Ipak, upravo tako izgledao je jedan od najprepoznatljivijih fenomena posleratne Jugoslavije - omladinske radne akcije.

Mladi iz različitih krajeva zemlje odlazili su na gradilišta širom Jugoslavije. Radilo se dugo i naporno, često uz malo mehanizacije, ali život na akcijama nije se svodio samo na fizički rad.

Posle radnog dana sledili su sport, muzika, kulturni programi, druženje i takmičenja između brigada.

Iza fotografija nasmejanih brigadir, međutim, stajala je mnogo složenija priča - o obnovi zemlje, ogromnom fizičkom naporu, disciplini, ideologiji, ali i prijateljstvima i iskustvima koja su mnogima ostala u sećanju do kraja života.

Sve je počelo obnovom zemlje posle rata

Jugoslavija je nakon Drugog svetskog rata bila teško razorena.

Veliki deo infrastrukture bio je uništen, saobraćajnice su bile oštećene, a zemlji je bila potrebna brza obnova. Država je želela da u kratkom periodu izgradi nove pruge, puteve, fabrike i naselja.

U tom periodu omladinske radne akcije postale su jedan od glavnih načina da se veliki broj mladih uključi u obnovu zemlje.

Od 1946. do početka šezdesetih godina organizovane su velike savezne akcije na kojima su učestvovala stotine hiljada mladih.

Za mnoge od njih to je bilo prvo veliko iskustvo rada van rodnog mesta.

Pruga Brčko-Banovići bila je početak velikih poduhvata

Jedna od prvih velikih saveznih omladinskih radnih akcija bila je izgradnja pruge Brčko-Banovići 1946. godine.

Na oko 90 kilometara pruge radilo je približno 60.000 omladinaca, a radovi su trajali od maja do novembra.

Za današnje uslove gotovo je nezamislivo koliko se posla obavljalo ručno.

Umesto savremenih građevinskih mašina, brigadiri su koristili lopate, krampove, kolica i osnovni alat. Veliki broj ljudi bio je potreban upravo zato što je mehanizacije bilo malo.

Već naredne godine usledio je još veći poduhvat.

Na pruži Šamac-Sarajevo radilo je više od 200.000 mladih

Pruga Šamac-Sarajevo postala je jedan od simbola omladinskih radnih akcija.

Na njenoj izgradnji 1947. godine učestvovalo je oko 217.000 omladinaca, a radovi su trajali od aprila do novembra.

Pruga je bila duga oko 240 kilometara i predstavljala je veliki **infrastrukturni** poduhvat za tadašnju Jugoslaviju.

Na gradilištima nisu bili samo mladi iz jednog kraja zemlje. Dolazili su iz različitih republika, što je radnim akcijama davalo još jednu važnu funkciju - upoznavanje mladih iz različitih sredina i stvaranje osećaja zajedništva.

Na Novom Beogradu radilo je oko 143.000 omladinaca

Jedan od najpoznatijih projekata omladinskih radnih akcija bila je izgradnja Novog Beograda.

Od 1947. do 1950. godine na različitim poslovima učestvovalo je oko 143.000 omladinaca.

Gradili su se nasipi, saobraćajnice i objekti, a među velikim projektima bili su i objekti koji će kasnije postati deo prepoznatljive slike Novog Beograda.

Za mnoge mlade ljude to je značilo da prvi put odlaze daleko od kuće i žive u organizovanim brigadama sa vršnjacima iz drugih delova zemlje.

Radni dani bili su ispunjeni fizičkim poslovima, ali je život posle rada bio potpuno drugačiji od slike običnog gradilišta, piše Kurir.

Brigada je bila mnogo više od radne grupe

Omladinska brigada imala je svoju organizaciju, zastavu, rukovodstvo i pravila.

Postojala su takmičenja u radu, a najbolji pojedinci i brigade dobijali su priznanja. Poseban značaj imao je kult udarništva, odnosno isticanje onih koji su ostvarivali najbolje rezultate.

Ali nakon završetka radnog dana počinjao je drugi deo života na akciji.

Organizovali su se sportski mečevi, horovi, predstave, literarne sekcije, bioskopske projekcije i različiti

Vreme: 17.08.2026 09:29

Medij: bizportal.rs

Link: [https://bizportal.rs/biz-info/srbija/101073992/od-pruga-do-novog-beograda---kako-su-hiljade-mladih-](https://bizportal.rs/biz-info/srbija/101073992/od-pruga-do-novog-beograda---kako-su-hiljade-mladih-rukama)

Autori: Dubravka Jovanović

Teme: autoputevi, magistrale

Naslov: Od pruga do Novog Beograda - kako su hiljade mladih gradile Jugoslaviju svojim rukama

kulturni programi.

Mladi su se družili, pevali, igrali fudbal i upoznavali ljude iz drugih krajeva zemlje.

Zbog toga mnogi bivši brigadiri radne akcije nisu pamtili samo po lopatama i umoru.

Na [autoputu](#) Beograd-Zagreb radilo je oko 250.000 omladinaca

Jedan od najvećih građevinskih poduhvata tog perioda bila je izgradnja [autoputa](#) Beograd-Zagreb.

Od 1948. do 1950. godine na radovima je učestvovalo oko 250.000 omladinaca.

Sa njima su radili i pripadnici Armije, kao i veliki broj inženjera, tehničara i drugih stručnih radnika.

Izgrađeno je oko 382 kilometra kolovoza, uz ogroman obim zemljanih radova i veliki broj pratećih objekata.

Akcija je imala i međunarodni karakter. U izgradnji je učestvovalo oko 3.500 stranih omladinaca iz najmanje 40 zemalja.

Za tadašnju Jugoslaviju to je bio ogroman organizacioni i propagandni događaj.

Nisu svi brigadiri bili odrasli ljudi

Jedan od manje poznatih detalja jeste koliko su pojedini učesnici bili mladi.

Na nekim gradilištima značajan deo brigadira činili su tinejdžeri. Za gradilište Novog Beograda 1949. godine, prema podacima koji se navode u istraživanjima, čak 59 odsto graditelja imalo je između 14 i 18 godina.

To danas posebno privlači pažnju.

Mladi koji bi danas najveći deo tog perioda provodili u školi, sportu ili kod kuće tada su odlazili na velika gradilišta i provodili nedelje ili mesece daleko od porodice.

Život na akciji nije bio lak

Iza fotografija sa osmesima i zastavama postojala je teška svakodnevnica.

Posleratna Jugoslavija nije imala dovoljno hrane, odeće, obuće, opreme i drugih osnovnih potrepština.

Na gradilištima je bilo fizički zahtevno, radni dani su bili dugi, a uslovi života često daleko od današnjih standarda.

Postojali su i problemi sa organizacijom, smeštajem, ishranom i zdravstvenom zaštitom.

Zbog toga se omladinske radne akcije ne mogu posmatrati samo kroz stare fotografije nasmejanih brigadira.

Iza kolektivnog entuzijazma stajali su naporan rad, disciplina i život u skromnim uslovima.

Ipak, za mnoge su akcije bile nezaboravno iskustvo

Upravo zbog spoja teškog rada i intenzivnog društvenog života, radne akcije su ostale u posebnom sećanju generacija koje su učestvovale.

Nekima su donele prvo veliko iskustvo rada.

Drugima prvo putovanje daleko od kuće.

Mnogi su tamo stekli prijateljstva, a bilo je i ljubavi i brakova koji su počeli upravo na akcijama.

Za druge su, međutim, radne akcije bile deo šireg političkog sistema koji je kroz kolektivni rad, disciplinu i ideološke poruke pokušavao da oblikuje društvo.

Zato njihova istorija nije samo nostalgična priča o mladosti.

Novi talas akcija stigao je krajem pedesetih

Velike omladinske akcije nisu završene posle prvih posleratnih projekata.

Novi veliki talas usledio je krajem pedesetih godina, kada su mladi učestvovali u izgradnji [autoputa](#) "Bratstvo i jedinstvo".

Saobraćajnica je trebalo da poveže velike gradove i krajeve Jugoslavije - od Ljubljane, preko Zagreba i Beograda, do Niša, Skoplja i Đevđelije.

Radovi su se odvijali u etapama, a na pojedinim deonicama ponovo su radile velike omladinske brigade.

Tako su radne akcije, koje su počele kao odgovor na ogromnu potrebu za obnovom posle rata, tokom godina postale jedan od prepoznatljivih simbola jugoslovenskog društva.

Zašto su omladinske radne akcije bile toliko važne?

Njihov značaj bio je mnogo širi od broja kilometara pruge ili puta.

One su istovremeno bile građevinski projekat, društveni fenomen, politički instrument i iskustvo odrastanja za veliki broj mladih.

Na istim gradilištima susretali su se ljudi iz različitih republika i krajeva Jugoslavije.

Vreme: 17.08.2026 09:29

Medij: bizportal.rs

Link: <https://bizportal.rs/biz-info/srbija/101073992/od-pruga-do-novog-beograda---kako-su-hiljade-mladih->

Autori: Dubravka Jovanović

Teme: autoputevi, magistrale

Naslov: Od pruga do Novog Beograda - kako su hiljade mladih gradile Jugoslaviju svojim rukama

Radili su zajedno, živeli u istim brigadama, takmičili se, organizovali kulturne programe i provodili slobodno vreme zajedno.

Upravo je ta ideja zajedništva bila jedan od temelja čitavog sistema.

Od lopate do sećanja koje traje decenijama

Kada se danas gledaju fotografije omladinskih radnih akcija, najčešće se vide mladi ljudi sa lopatama, zastavama i osmesima.

Ali iza tih fotografija nalazi se mnogo složenija priča.

Tu su hiljade kilometara pruga i puteva, izgradnja Novog Beograda, dugi radni dani, skromni uslovi, takmičenja, muzika, prijateljstva i politička ideologija.

Neko je sa akcijom poneo uspomenu na žuljeve i umor. Neko na prvo veliko prijateljstvo ili ljubav. Neko na pesme koje su se pevale posle rada, a neko na osećaj da je učestvovao u nečemu velikom.

Zbog toga omladinske radne akcije i danas izazivaju toliko različitih reakcija.

Za jedne su simbol solidarnosti i entuzijazma jedne epohe, za druge primer snažne državne mobilizacije mladih. Ali jedno je sigurno - generacije brigadira ostavile su fizički trag u zemlji koju su gradili, a uspomena na njih ostala je deo istorije bivše Jugoslavije.

BONUS KLIP Pogledajte vesti o EXPO2027:

